

Синод Єпископів Української Греко-Католицької Церкви

Протягом дев'яти днів, 7–15 липня 2022 р., Перемишль був місцем проведення Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви. Взяло у ньому участь 40 єпископів з України, країн Центральної, Північної та Західної Європи, Північної та Південної Америки і Австралії. Синод мав відбутися в Києві, але з огляду на варварське вторгнення московитів з війною в Україну, його перенесено до Польщі, однієї з країн Північноатлантичного альянсу.

Свої діяння Синод розпочав ввечері 6 липня Молебнем до Святого Духа та присягою членів Синоду і технічного персоналу в каплиці римо-католицької Вищої духовної семінарії в Перемишлі.

Серед гостей на початку Синоду, який почався Божественною Літургією в перемиському соборі св. Івана Хрестителя, були присутні та взяли участь

в Божественній Літургії архієпископ Сальваторе Пенаккіо, Апостольський нунцій у Польщі, владика Юзеф Міхалік, архієпископ-емерит Перемиської архидієцезії Римо-Католицької Церкви в Польщі, і владика Кшиштоф Худзь, єпископ-помічник Перемиської архидієцезії.

(Закінчення на 2 сторінці)

Спільний Собор трьох Єпархій УГКЦ в Польщі (попередній відбувся у 2014 р. в Перемишлі)

За участю 78 делегатів (духовних осіб і мирян) та членів Синоду Єпископів УГКЦ в Польщі, у післяобідніх годинах в п'ятницю 17 червня (почався 15) цього року закінчився (почався 15 червня) спільний Собор Перемисько-Варшавської Архiepархії, Вроцлавсько-Кошалінської Єпархії та Ольштинсько-Гданської Єпархії.

Собор відбувся у Реконструкційно-му Центрі Лодзинської Архидієцезії

в Поршевіцах (Лодзинське Воевідство). Була ще невимущена можливість залишитися на один додатковий день, щоби поспілкуватися на довільні теми, проте охочих виявилось дуже небагато, всього лише дві особи.

Першого дня Собору, перед початком циклу запланованих конференцій, учасники помолилися на Божественній

(Закінчення на 3 сторінці)

Шановні Читачі!

Від даного номера наше видання дещо міняє формулу, що спричинене об'єктивними обставинами, на які редакція вирішила відреагувати.

Два роки пандемії мали вплив, що зрозуміло, на зріст зацікавлення інформаціями поширюваними за допомогою мережі Інтернет. Друковане слово, зокрема українське, зійшло на другий план, проте нам відомо, що воно також має своїх палких шанувальників і не можна цього повністю не помічати.

Ми вирішили, що будемо друкуватися у зменшеному форматі й часопис буде появлятися через кожні два місяці. Маючи на увазі те, що вісті про поточні події, наприклад, місцевого характеру, доступні зразу і постійно на сайтах парафій чи організацій, соцмережі фейсбук та інших, редакція зосереджуватиметься на подіях державного чи міждержавного рівнів, актуальній та історичній публіцистиці, популярно-богословських статтях тощо. Для бажаючих «Благовіст» може бути доступний в електронній версії.

Редакція

Учасники Собору трьох Єпархій УГКЦ в Польщі.

Синод Єпископів

(Продовження з 1 сторінки)

У своїй проповіді Отець і Глава УГКЦ Блаженніший Святослав наголосив на важливості цього Синоду як знаку єдності та солідарності усього українського народу: *«Цей Синод показує, наскільки важливою для нашого народу, для мільйонів жертв війни, для нашої державності є Українська Греко-Католицька Церква, її глобальна єдність і солідарність, місія і діяльність у цих жаклих сучасних обставинах... Бо саме наша Церква стає потужним голосом до світової громадьскості, яка колись добре не чула і не знала, хто такі українці, за що вони борються, живуть і вмирають. Можливо, якраз наша Церква має сказати, що в сучасних жорстоких обставинах військового лихоліття Боже милосердя, як вияв християньскої солідарності з тими, що є жертвами цієї війни, врятує насамперед добрих людей у всьому світі, потім жертв війни, а відтак людство від нової глобальної заглади».*

На початку робочих засідань цього річного Синоду Блаженніший Святослав виступив із програмною доповіддю, у якій представив актуальний стан УГКЦ в контексті повномасштабної агресії росії проти України. Ознайомив присутніх із новими душпастирьськими та гуманітарними викликами, які поставили перед Церквою та українським суспільством. Відтак відбулася дискусія, у якій члени Синоду поділилися думками щодо подальшого духовного супроводу вірних і всього українського народу під час війни та щодо ролі УГКЦ у прийдешній відбудові України і в подоланні довготривалих наслідків російської агресії проти українського народу.

Теми Синоду і кадрові рішення

Головною темою цього річного Синоду була «Синодальність і соборність: досвід УГКЦ». Головним доповідачем із цієї теми був Владика Діонісій Ляхович, апостольський екзарх для українців Італії.

Владика в ході праць Синоду вели дебату над оновленим текстом українського перекладу Божественної Літургії св. Івана Золотоустого. Над ним впродовж кількох останніх років працювала окрема робоча група під проводом Владика Гліба Лончини. Окрім цього владика обговорили принципи

та конкретні питання, пов'язані з опрацюванням нового Місяцеслова УГКЦ.

Робоча група з опрацювання Кодексу канонів УГКЦ, яку очолює Митрополит Євген Попович, за участю п'яти її членів представила напрацювання, що стануть частиною партикулярного права нашої помісної Церкви. А генеральний керівник управління справедливості УГКЦ Митрополит Ігор Возняк представив на розгляд синодальних отців Звіт про діяльність трибуналів у нашій Церкві.

Синод заслухав звіти центральних виконавчих структур різного рівня. Зокрема звіт про фінансовий стан Патріяршої курії та діяльність різних фондів, заснованих Синодом. Звіт про діяльність Душпастирьської ради Патріяршої курії представив її голова Владика Кеннет Новаківський. Члени Синоду також ознайомилися з підсумками звітів комісій та відділів патріяршого рівня за минулий рік.

Окрему увагу отці Синоду присвятили розглядові звіту про діяльність місії «Постуляційний центр беатифікації й канонізації святих УГКЦ», який представив о. Полікарп Марцелюк ЧСВВ, голова центру. Отець Андріян Книш, постулятор справи беатифікації праведного Митрополита Андрея, поінформував єпископів про актуальний стан цього беатифікаційного процесу та відповів на запитання владик. Окрім аналізу здійснених дотепер душпастирьських ініціатив та проєктів, Синод Єпископів обговорив та затвердив основні елементи «Душпастирьського плану УГКЦ на період до 2030 року». Цей план, який відображає тематику

торішнього синодального послання «Надія, до якої нас кличе Господь», представили Владика Кеннет Новаківський та отець доктор Андрій Онуферко.

Оскільки Синод Єпископів не міг збиратися наживо від 2019 року, у зв'язку з обмеженнями, пов'язаними з пандемією коронавірусу, нарізла необхідність обрати або поновити мандати керівників виконавчих органів Патріяршої курії. Отож було обрано голів патріяршких комісій і відділів, а також визначено персональний склад передбачених церковним законодавством структур всередині Синоду Єпископів УГКЦ: генерального керівника управління справедливості та його помічників, Синодальний трибунал, а також спеціальне зібрання єпископів для розгляду рекурсивів щодо адміністративних рішень Глави Церкви. Особливу увагу синодальні отці присвятили дискусії та виборам кандидатів на єпископське служіння в УГКЦ в Україні та за кордоном.

* * *

Підтримуючи давню синодальну традицію, синодальні отці відвідали в неділю 10 липня численні парафіяльні осідки в різних кутках Польщі. Єпископи молилися з вірними, зустрічалися з біженцями, спілкувалися із представниками ЗМІ, з українськими військовослужбовцями та з представниками Римо-Католицької Церкви в Польщі. Зокрема, відвідали Український дім у Перемишлі, де останніми місяцями знайшли притулок десятки українських сімей, які покинули Батьківщину, рятуючися від небезпек війни. Блаженніший Святослав завітав до Екуменічного дому соціальної допомоги в Пралківцях біля Перемишля, який провадять →

Початок Синоду Єпископів Україньскої Греко-Католицької Церкви (Перемишль 7–15 липня 2022 року Божого).

Спільний Собор трьох Єпархій УГКЦ в Польщі

(Продовження з 1 сторінки)

Сесія Собору в Реколекційному Центрі Лодзинської Архідієцезії в Поршевіцах.

Літургії, яку очолили: Архiepіскоп і Митрополит Перемишльсько-Варшавський Євген Попович, Вроцлавсько-Козьмінський Владика Володимир Юшак ЧСВВ та Владика Ольштинсько-Гданський Аркадій Трохановський.

У проповіді до учасників Собору Митрополит Євген Попович, між іншими, відзначив: «Собор, це зібрання, в якому беруть участь усі представники вірних, які утворюють місцеву Церкву — духовенство, монашество й, очевидно, світські особи, чоловіки, жінки так, як їх сьогодні тут бачимо...»

Ми сьогодні зібралися на Соборі, який спільно має думати, ведений Святим Духом, як допомогти нашій Церкві у цих непростих часах, в яких ми живемо. Це часи після пандемії і час війни,

в якому Україна, отже, матір нашої Церкви, перебуває у війні з Росією, яка напала на неї...

Ми тут зібралися разом, тобто, можемо сказати, маємо три Собори в одному. Церковне право не передбачає Митрополичого Собору, говорить про Собор Єпархіяльний і Собор Патріарший. Ми в Польщі діємо спільно й хочемо спільно підіймати рішення для цілої нашої Митрополії. Сьогодні відбуваються три Собори в одному часі...

Маємо свідомість, що не все у нас гаразд. Тому нова весна нашої Церкви є нам всім потрібна. Якою вона буде, це залежатиме тільки і виключно від кожного з нас, котрий тут є від імені своєї Церкви, несе її мандат й співвідповідальність за свою Церкву».

Сестри Служebницi і відправив там Божественну Літургію.

Гості Синоду

Окрім достойних представників Апостольської столиці та місцевої Римо-Католицької Церкви, упродовж робочих днів засідання Синоду відвідали та мали нагоду виступити перед синодальними отцями та спілкуватися з ними численні гості: делегація Австрійської єпископської конференції на чолі з архієпископом Францом кардиналом Лакнером;

Владика Гінтарас Грушас, архієпископ Вільнюса, президент Ради єпископських конференцій Європи; Владика Андреа Мілльявакка, єпископ Міньято, Тоскана в Італії; представники Міжнародної католицької комісії з міграції на чолі з генеральним секретарем цієї комісії отцем Робертом Вітілло; представники Благодійного фонду німецьких католиків «Реновабіс» на чолі з новим керівником отцем Томасом Шварцом, а також новопризначена президентка Міжнародного благодійного фонду «Карітас України» пані Тетяна Ставнича.

Делегати на спільний Собор УГКЦ в Польщі, на чотирьох сесіях розглядали й дебатували над чотирма основними темами:

- «Синодальна дорога УГКЦ в Польщі»;
- «Сучасні засоби масової інформації — знаряддя нової євангелізації»;
- «Літургійний календар в житті греко-католика в Польщі та його ймовірна реформа»;
- «Церква під час війни та після пандемії — наші завдання та місія».

Ми, в даний час, живемо в реаліях пошавленого медіального дискурсу та швидкого обміну інформацією, які у швидкому темпі замінюють одна одну поступаючи ще наступній. Медіальний шум спричинюється до того, що нам потрібно дуже уважно слухати, щоби з усього цього виловлювати дійсно корисні повідомлення, а відкидати усякий непотріб, також щоби не стати заручниками постійно включеного смартфона. Це суттєвий виклик також для Церкви. У цьому питанні важливо, щоби не розгубитися, й розвитку свого інтелекту не обмежити тільки до електронних засобів масової інформації. Десь повинно ще знайтися місце й для пошанування своєї мови. На превеликий жаль, «говірка», якою багато-хто сьогодні в нас послуговується, засвідчує про невеликі лексикальні скарби даного доповідача чи співрозмовника.

Зокрема цікава і жива дебата під час собору появилася при обговорюванні календарного питання, тобто можливої зміни літургійного календаря нашої Церкви в Польщі з юліанського на григоріанський.

Владика Володимир Юшак, серед іншого, відзначив: «В дійсності календарне питання є мабуть найбільш актуальним душпастирським питанням, (Продовження на 4 сторінці)

Цьогорічні синодальні робочі засідання, як і минулі, перепліталися з періодами і днями молитви. Щодня єпископи служили спільно Божественну Літургію, молилися Шостий час і Вечірню. Один день був присвячений духовній віднові, яку провадив, виголосивши глибокі духовні науки, архієпископ Ігор Ісиченко; він також проповідував на Літургіїх упродовж цього річного Синоду.

Матеріал складений на основі: Комунікату Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви, Перемишль, 7–15 липня 2022 року

По смерті жива

Успення Пресвятої Богородиці є одним з тих свят, в які усвідомлюємо, що заради зрозуміння таїнства, котре споминається, слід взяти участь не лише в самій Божественній Літургії. Повнота того як Церква, конкретно — Східна Церква, розуміє момент закінчення туземного життя Матері Ісуса з Назарету, об'являється в гімнографії Церковного правила, в стихирах Вечірні і Утрени.

Тропар, кондак і ірмос-задостойник, тобто стихира, яку співається в місці «Достойно є воістину», джерелом яких є богослужіння Церковного правила, ясно дають зрозуміти християнину візантійської традиції, що Богородиця безсумнівно померла: «гріб і умертвіння» її «не втримали», «по різдві діва, і по смерті жива». Це відрізняє нас від латинників, серед яких по нинішній день є такі, що піддають сумніву цю правду. Кілька років тому молодий священник з Польщі, який працює «на місіях» в Україні, захоплював українських католиків вживати слово «внебовзяття», тому що «Папа Пії XII не проголосив смерть Марії, отже, ми теж цього не робимо!». Пії XII не зробив цього, пролошучи в 1950-му році догму про Внебовзяття Богородиці, але Іван Павло II, 25-го червня 1997 році в катехизі під час загальної аудієнції сказав: «якщо помер Христос, важко було б твердити протилежне щодо його Матері». Папа ствердив: «Незалежно від

органічного і біологічного факту, який під фізичним оглядом спричинив припинення життя тіла, можна сказати, що перехід з цього до іншого життя був для Марії дозріванням благодаті в славі, так що жодної іншої смерті, як цю, не можна назвати „успенням”».

Безперечно, успення Богородиці є по суті вже її воскресінням до вічного життя і блаженства. Але ми, згідно з загальнолюдською, а насамперед християнською традицією, називаємо смерть сном. В Чині похорону чуємо, як св. Павло підбадьорює солунян, щоб не сумували: «Ми, що живемо, що лишимся до приходу Господа, не випередимо тих, що заснули» (1 Сол 4, 15). Не забуваймо, що слово «цвинтар» походить від грецького слова *koimeterion*, яке означає «місце сну».

Цього року свято Успення Пресвятої Богородиці припадає в неділю. В нашій традиції поєднуємо тоді службу воскресну зі службою Богородичного свята. В час війни це немов подвоєний заряд духовної сили і надії. На Вечірні другого гласу оспівуватимемо Христа, який «людську природу, що була понижена в адовій в'язниці, підніс і посадив на престолі Отця». А в литійній стихирі почуємо, що успенням Богородиці «оживотворився світ». Хтось скаже, що це поезія, ідеалізований образ світу, в якому верх завжди бере брутальна

сила і егоїзм. В цьогорічному посланні, з якими звернулися до нас і до всіх людей доброї волі наші єпископи після синоду, мовиться про парадокс, суто християнський парадокс, коли те, що по-людськи є кінцем, завдяки силі Христової Пасхи — його перемоги над злом і смертю, є початком: «Велика болісна жертва, оскільки вона правдива і пасхальна, дає рясні, життєдайні плоди. Серед смерті, яку повсюдно сіє ворог, використовуючи весь арсенал злоби і ненависті, проростають паростки неосяжної сили і шляхетності. Бог запалив душі українців вірою в перемогу Божої правди. В епоху диктатури релятивізму українці чітко називають речі своїми іменами: є істина, добро, принципи і цінності, за якими слід жити і за які можна навіть померти, а є брехня і лукаве зло».

Нелюдський агресор вбиває і руйнує, тримає в полоні тисячі українських воїнів. Хочє понизити українськість, але отримує протилежний результат — вона підноситься. Це справді «паростки неосяжної сили і шляхетності». В успенській стихирі на стиховні величаємо Діву «з роду Давида, що породила Христа, заради якого ми обожилися». Обожествлення в Україні в 2022-му році Божому не полягає в сяянню безмежною славою, у непричетності до болю і страждань. Це уподібнення до Христа, який прийшов, щоб своє життя дати за інших.

о. Богдан Панчак

Спільний Собор трьох Єпархій

(Продовження з 3 сторінки)

яке дуже часто підносять наші вірні під час єпископських візитацій в парафіях, при нагоді священничих відвідин зі свяченою водою, чи під час звичайних товариських зустрічей, зокрема тоді, коли в такій зустрічі бере участь священник».

Продовжуючи свою доповідь, влади́ка наголосив на роль юліянського календаря для нашої спільноти в Польщі: «Без сумніву так званий «старий стиль» допоміг нам, нашій Церкві у Польщі, зберегти свою церковну і національну ідентичність після акції «Вісла». Той, хто старався бути вірним своїй традиції, старався теж підтримувати старий стиль і святкувати за юліянським календарем. Хто затрачав свою традицію і свої свята, ішов до костела, асимілювався, польонізувався, святкував

за «польським» календарем. Це правда. Однак, для справедливості потрібно пояснити, що 75 років тому, та ще довго після акції «Вісла», наші вірні, майже 100-відсотково жили у селах. При всій трагедії, яку принесла депортація нашим предкам, вони були одночасно і в комфортній ситуації, бо самі могли вирішувати, коли був у них вихідний, святковий день, а коли належало працювати. Сьогодні демографічна ситуація нашого населення виглядає зовсім по-іншому. Старше покоління відходить до вічності, а молоді люди, закінчують школи, шукають місця для себе у містах. В практиці тільки невеличкий відсоток наших вірних проживає тепер у селах. А з-поміж тих, хто ще залишився в селі і так значна частина працює в містах. Вихідні наші вірні мають не тоді коли

хочуть, але тоді, коли на це дозволяє загальний державний календарний порядок, евентуально тоді, коли вихідний час погодиться дати їм працедавець.

Практично також наш спосіб святкування церковних празників за юліянським календарем радикально помінявся. Наші вірні святкують передусім у неділі. Велика більшість вірних перестала святкувати празники, які випадають в будні. Святкування Великодніх Свят, святкування Христового Різдва для більшості обмежується лише до одного дня. На жаль, росте також молоде покоління, яке у великій мірі не знає вже, наприклад, Йордану — Богоявлення Господнього, одного з найбільших празників нашого церковного року, з чудовим Йорданським посвяченням води. Цього дня, як також в інші святкові дні, молоді люди мусять іти до школи, чи на студії. Також середнє, активне покоління, примушене в наші →

«Прошу вас, будьте гідними амбасадорами нашої Батьківщини»

Дорогі сини і доньки, діти України! Прошу вас, будьте гідними амбасадорами нашої Батьківщини. Адже світ, зустрічаючи вас, хоче у вашому обличчі бачити, чути, зустріти Україну. Прошу вас, зберігайте свою культуру, мову, церковну й релігійну totoжність. Про це сказав Отець і Глава Української Греко-Католицької Церкви Блаженніший Святослав у своєму щоденному воєнному зверненні у 165-й день нерівної боротьби українського народу з російським агресором.

Предстоятель відзначив, що впродовж цієї ночі й останнього дня українська земля здригалася під російськими бомбами, ракетами, ударами авіації і артилерії. Було обстріляно Харків. Миколаїв ворог щодня методично знищує жакливими так званими ковровими бомбардуваннями. Цієї ночі масовано обстріляно Дніпропетровщину. Криворізький район, місто Нікополь — ракетами, які пошкодили газопроводи, лінії електропередач.

«Але Україна стоїть! Україна бореться! Україна молиться! Попри те, що кожного дня змушена оплакувати нові й нові жертви російської агресії», — відзначив Глава Церкви.

У цей день Блаженніший Святослав продовжив роздуми над християнською молитвою. За наступні кілька днів Глава Церкви розповість, як Боже слово в житті Церкви перетворюється на найсильнішу духовну молитву, найсильнішу молитву споглядання Бога. Ту, яку ми всі дуже добре знаємо, хоча і не завжди розуміємо, що вона справді є промовленим Божим словом у житті Церкви.

Йдеться про Ісусову молитву, що є невинним прикликанням Божого Милосердя, Божого імені й має в історії Церкви дуже важливе значення.

У монашому житті, розповів Предстоятель, її називають «справжнім

духовним мечем», яким перемагають всякі наві́ти диявола. Ця коротка контемплативна, медитативна молитва зродилася з текстів Святого Письма. Ми читаємо, що найпоширенішим зверненням різних людей, зокрема Єрихонських і Капернаумських сліпців до Ісуса Христа, жінки хананеянки, була фраза: «Господи, Сину Давидів, помилуй мене!».

«І вона так глибоко, — продовжив духовний лідер, — зачепила молильників та слухачів Божого Слова, що трансформувалася саме у слова Ісусової молитви: „Господи, Ісусе Христе, Сину Божий, помилуй мене грішного чи грішну!“ І цю фразу постійно — упродовж дня, тижня, року, цілого свого життя — повторює Божий народ, як п'ятий крок молитовного читання Письма».

За його словами, інколи ця молитва скорочується — стає ще концентрованою. Із багатьох слів залишаються лише два: «Господи, помилуй».

У цей недільний день Глава Церкви особливо звернувся до тих наших братів і сестер, яких, на жаль, сьогодні світ називає «біженцями». До тих, хто був змушений залишити свою Батьківщину і розсіятися країнами Центральної, Західної Європи, а також по інших частинах світу.

«Прошу, — закликав Блаженніший Святослав, — вливайтесь в наші

Отець і Глава УГКЦ
Блаженніший Святослав.

українські громади, які існують у тих країнах, де перебуваєте. Дбайте про християнське та національне виховання дітей. Дуже прошу, не надуживайте гостинністю тих народів, які вас приймають. Не будьте лише споживачами їхньої допомоги, але активно долучайтеся до праці, до того, щоби примножувати спільне благо тої країни, яка сьогодні стала для вас новою домівкою. Інтегруйтеся в її життя. Але усіма силами протидійте асиміляції, зникненню вашої особистості культурної, національної totoжності. Як каже наш Кобзар: „Чужому наuczайся, свого не цурайся“. Будьте голосом України до світу!».

Департамент інформації УГКЦ

святкові дні йти до праці. І тільки невеликий відсоток з них, після цілоденної праці, появляється ще в церкві на вечірній Божественній Літургії, якщо така служиться. В житті багатьох наших родин звичайною практикою стало теж, що Святвечір справляється перед Христовим Різдом за григоріанським календарем, тобто 24 грудня, бо два тижні пізніше не зможуть стрінутись у батьківні діти, ні внуки. Якщо голосно про це не говоримо то це не означає, що такого явища немає...».

Голосування (варто відзначити, досить бурхливе а інколи й не конче з пошануванням норм поміркованої поведінки декого з делегатів) над

соборовими постулатами відбулося в п'ятницю 17 червня після обіду. Натомість владики приймуть остаточне рішення про втілення у життя проголошених делегатами постулатів після Синоду Єпископів УГКЦ (який проходив у днях 7-15 липня цього року в Перемішлі). Це відбудеться на засіданні Митрополичого Синоду Єпископів УГКЦ у Польщі.

Спільний Собор трьох Єпархій УГКЦ 15-17 червня треба визнати безпрецедентною подією в житті української греко-католицької спільноти в Польщі. У попередньому, перемиському соборі, брали участь єпископи, священники та миряни двох єпархій, на

даному соборі появилися ще представники третьої, Ольштинсько-Гданської. Це прямий доказ реального розвитку нашої Церкви і зріст відповідальності за неї всіх її членів. Також питання, порушені під час соборової дебати, доглибно обговорювані, засвідчують якраз про те, що хочемо залишитися спільнотою, а також мати своє місце в цілій УГКЦ.

За нами роки непростої історії в Польській Народній Республіці, політична трансформація з-перед тридцяти літ і, нарешті, життя в нових умовах, коли ми самі можемо і повинні задбати про своє майбутнє. Нам потрібно цей шанс якомога найкраще використати.

(бт)

Владика Володимир Ющак ЧСВВ

— членом нового складу Постійного Синоду УГКЦ

Владика Володимир Ющак ЧСВВ.

Під час засідань Синоду Єпископів УГКЦ, який відбувався 7–15 липня 2022 року у Перемишлі, обрано новий склад Постійного Синоду УГКЦ.

Новий склад Постійного Синоду УГКЦ: Владика Богдан Дзюрах, апостольський екзарх для українців візантійського обряду у Німеччині та Скандинавії, Владика Борис Гудзяк, архієпископ і митрополит Філадельфійський, Владика **Володимир Ющак**, єпарх Вроцлавсько-Кошалінський, та Владика

Йосафат Мошич, єпарх Чернівецький. Очолює Постійний Синод Отець і Глава УГКЦ Блаженніший Святослав.

Водночас було обрано заступників, які у разі крайньої необхідності замінюють членів Постійного Синоду. Ними стали: Владика Браян Байда, єпарх Торонтський та Східної Канади, Владика Теодор Мартинюк, єпископ-помічник Тернопільсько-Зборівський, Владика Ярослав Приріз, єпарх Самбірсько-Дрогобицький, Владика Михайло Бубній, екзарх Одеський.

Наступного дня після звершення Синоду Єпископів УГКЦ, 16 липня, відбулося перше засідання нового складу Постійного Синоду. Під час цього засідання владики підбили підсумки Священного Синоду Єпископів, проаналізували його цьогорічне проведення та прийняли рішення щодо інших питань, що належить до компетенції Постійного Синоду.

Нагадаємо, що Постійний Синод Української Греко-Католицької Церкви — це група єпископів, яка діє від імені Синоду Єпископів і є дорадчим органом для Глави Церкви. Постійний Синод складається із Отця і Глави УГКЦ, який його очолює, і чотирьох єпископів, призначених на п'ять років. Одного з цих єпископів іменує Отець і Глава УГКЦ, а інших трьох, серед яких принаймні двоє повинні бути єпархіальними єпископами, обирає таємним

голосуванням Синод Єпископів. У той самий час і спосіб призначаються інші чотири єпископи-заступники, які замінюють членів Постійного Синоду в разі їхньої неможливості бути присутніми на засіданні.

За матеріалами:

Пресслужба Секретаріату Синоду Єпископів УГКЦ

* * *

Діяльність і компетенція Постійного Синоду Української Греко-Католицької Церкви записані й схвалені в **Статуті Постійного Синоду Єпископів УГКЦ**, де, зокрема, мовиться:

— У багатьох справах, перш ніж виконувати певні адміністративні акти, Отець і Глава УГКЦ зобов'язаний порадитися з кількома єпископами і одержати їхню раду чи згоду (Арт. 1);

— Постійний Синод допомагає Отцеві і Главі УГКЦ у справах звичайного адміністрування або у вирішенні термінових справ відповідно до загального законодавства (ККСЦ) та цього правилника. Постійний Синод формується як «виконавчий комітет» у цих справах (Арт. 2);

— Постійний Синод не замінює Священного Синоду Єпископів УГКЦ, тому що він не може здійснювати законодавчої чи судової діяльності; крім того, справи більшої ваги, які вимагають обговорення всіх єпископів, застережені за Священним Синодом Єпископів (Арт. 3).

Панахида на Українському Військовому Цвинтарі в Калішу–Щипйорні

Субота 13 серпня була днем прощі для прочани з Вроцлава й Кемпна до Каліша. Разом з ними перед чудотворною іконою св. Йосифа Обручника та на Українському військовому цвинтарі молилися також місцеві парафіяни та група біженців.

Божественну Літургію в каплиці Ікони св. Йосифа очолив Владика Володимир Ющак ЧСВВ. Разом

з правлячим Вроцлавсько-Кошалінським архиєреєм при престолі станули

Перед пам'ятником воякам УНР на Українському Військовому Цвинтарі в Каліші–Щипйорно.

священники: Катовицький декан о. Шимон Янковський, Вроцлавський

декан о. Андрій Михалишин та місцевий адміністратор о. Роман Возняк. У слові до вірних Владика відзначив, що св. Йосиф був людиною слухання а не говорення. Євангелисти не наводять ані одного слова св. Йосифа. За те кілька разів чуємо, як св. Йосиф виконує без вагання Божі доручення переказані йому ангелом у сні. Такий

досконалий послух міг бути наслідком тільки повного завірення Богові →

Успення Пресвятої Владичиці нашої Богородиці і Приснодіви Марії

Успення належить до найдавніших Богородичних празників. Його започаткували в Єрусалимі відразу після Собору в Ефесі. Спочатку празнування пам'яті Успення під впливом Ефеського Собору наголошувало швидше на привілеї її богоматеринства і тому мало назву "Свято Марії-Богоматері".

В одній з похвальних бесід на честь преподобного Теодосія Великого († 529) говориться, що палестинські монахи щорічно з великим торжеством святкували 15 серпня "Пам'ять Богоматері", тобто пам'ять її Успення. У Сирії у V ст. цей празник мав назву "Пам'ять Блаженної".

У VI сторіччі цей празник отримує свою теперішню назву — Успення Пресвятої Богородиці. У перших століттях не всі Церкви Сходу празнували Успення в той самий час. Олександрійський патріарх Теодосій († 567) приписав святкувати Успення 6 січня, а празник її Унебовзяття 9 серпня. Етіопська Церква і сьогодні 6 січня празнує Успення тіла нашої Чистої, Святої, Славної Богородиці Диви Марії, а 9 серпня — Вознесення тіла нашої Диви Марії, Богородиці на небо. Вірмени святкують Успення в неділю між 12 і 18 серпня. Інші Церкви празнували його 18 серпня.

Цісар Маврикій (582-602) поширив празник Успення по цілій візантійській державі і наказав святкувати його 15 серпня, бо в той день він отримав світлу перемогу над персами.

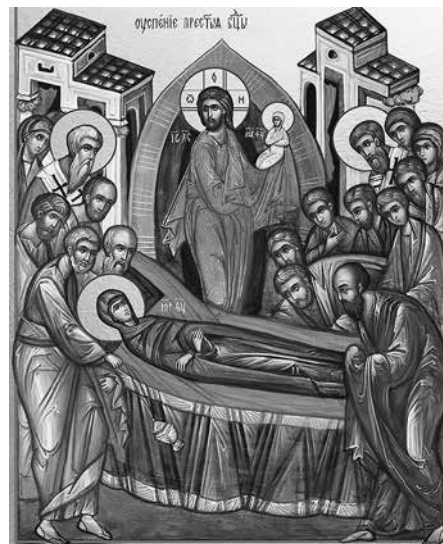
На Заході празник Успення під впливом Сходу з'явився дещо пізніше. Його прийняли у Римі за папи Сергія I (687-701), а з Риму той перейшов до інших країн Європи. Як на Сході, так і тут різні Церкви святкували його в різний час. Рим, ідучи за Сходом, празнував Успення 15 серпня, Франція

— 18 січня, Іспанія після Собору в Толедо 656 року — 18 грудня. У римському місяцеслові VII ст., який приписують святому Єронімові, про 18 січня сказано: "Смерть Пречистої Диви Марії", а 14 серпня: "Унебовзяття". Однак у римському календарі з VIII століття є вже тільки один празник — Успення 15 серпня.

У Західній Церкві, починаючи від Першого Ватиканського Собору (1869-1870), щораз більше намагалися, загальну віру Церкви в чудесне Успення і Унебовзяття Пречистої Богородиці проголосити догмою святої віри. Це завдання узяв на себе папа Пій XII († 1958). Він, узагальнивши думки всіх єпископів Католицької Церкви своєю Апостольською Конституцією "Всемилостивий Бог", 1 листопада 1950 року цілому світові урочисто проголосив: "Владою Господа нашого Ісуса Христа, святих апостолів Петра й Павла і нашим власним авторитетом проголошуємо, заявляємо й визначаємо як Богом об'явлену правду, що Непорочна Божа Мати, Приснодіва Марія, сповнивши біг свого земного життя, була взята з тілом і душею до небесної слави".

У нашій Церкві з празником Успення пов'язані ще два інші церковні Богородичні празники: Положення чесної ризи Пресвятої Владичиці нашої Богородиці у Влахерні — 2 липня і Положення чесного пояса Пресвятої Владичиці нашої Богородиці в Халкопратії — 31 серпня.

Деякі старовинні типіки подають, що на празник Успення, а не на Преображення треба благословити виноград. У грецькій Ніколо-Касулянській типіку з XII-XIII ст. читаємо: "Треба знати, що на Успення Пресвятої Богородиці 15 серпня після божественної Літургії

«Величаємо Тебе, Пренепорочна Мати Христа Бога нашого, і славимо Твоє всеславне Успення».

буде благословення винограду, який споживаємо в церкві за давнім звичаєм". Те саме говорить Синайський типік 1214 року. Типік Лаври святого Атанасія на Атоні приписує благословення винограду на 15 серпня.

У нас є звичай благословити зілля на Успення. Наш типік о. Дольницького каже: "Де є звичай, то після Заамвонної молитви або по отпусті Літургії, буває благословення зілля".

о. Юліан Катрій, ЧСВВ,
"Пізнай свій обряд" (фрагмент)

Тропар свята

В родині зберегла Ти дівоцтво, а після успіння не покинула світу, Богородице; перейшла Ти до життя, будши Матір'ю Життя, і молитвами Твоїми визволяєш від смерті душі наші.

Кондак свята

У молитвах невисипущу Богородицю і в заступництві незмінну надію гроб і смерть не вдержали; бо, як Матір життя, переніс її до життя Той, Хто вселився в утробу вічнодівственну.

та глибокого духовного і молитовного життя св. Йосифа.

Після Божественної Літургії та по частунку присутні подалися на Український Військовий Цвинтар в Калішу-Шипіорні, на якому похоронено близько сімсот українських військових Української Народної Республіки. Після інтерновання у 1921 р. 25-ти тисяч українських військових на території Польщі, частина з них була приміщена в таборі інтернованих в Калішу-Шипіорні. Тут

відвідав їх Юзеф Пілсудський, який мав сказати відомі слова: «*Ja was przepraszam Panowie, ja was bardzo przepraszam, tak nie miało być*».

При пам'ятнику присвяченому похороненим на цвинтарі українським військовим Семена Петлюри Владика Володимир відслужив разом з присутніми священниками Панахиду. Владика звернувся теж до присутніх з коротким словом. Проповідник зауважив, що історія може нас також сьогодні багато

дечого навчити. Потрібно пам'ятати, що незалежність та воля не є дані нам раз і назавжди. Подібно, як сто років тому, також і сьогодні волю України мусимо захищати навіть ціною крові. І сьогодні, і на початку XX століття, ворог цей самий. З війною теж в'яжеться часто еміграція та конечність покинути свій дім та батьківщину. Воєнні втікачі наражені на багато різних небезпек, в тому числі також й на асиміляцію та (Закінчення на 11 сторінці)

Криниця

— празник Верховних Апостолів Св. Петра і Павла

У неділю 10 липня 2022 р., четвертого дня Синоду Єпископів УГКЦ, наші владика відвідали вибрані парафії Перемисько-Варшавської Архиепархії. Це уже наша традиція, щоби під час засідань Синоду відвідувати місцеві парафії. На цей раз аж 16 парафій мало честь привітати єпископів Синоду УГКЦ.

Греко-католицьку парафію в Криниці, в неділю 10 липня відвідали владика: Архиепископ-емерит Ігор Ісиченко з Харкова, Владика єпархії Верховних Апостолів Св. Петра і Павла з Мельбурн (Австралія) та єпарх Ольштинсько-Гданський, Владика Аркадій Трохановський, який очолив Божественну Літургію у храмі. У цей день парафія відзначала храмовий празник Верховних Апостолів св. Петра та Павла. У літургії співслужили: о. Євген Гавришн з Бучацької Єпархії, о. Тарас Жеплинський з Патріяршої Курії, з Департаменту Інформації УГКЦ та о. Мирон Михайлишин. Парох місцевої громади, о. митрат Іван Піпка, послужив у Тайні Покаяння.

У проповіді Владика Аркадій сказав зокрема: «Кожна людина потребує святості у своєму житті, але як нам сьогодні розуміти слово СВЯТИСТЬ? Чого очікувати від людини? Чи це надзвичайна людина і морально досконала? Найпростіше, можемо сказати, вона взята з-поміж нас, тобто, вона подібна до нас, а одночасно, треба на цьому наголосити, вона дуже виняткова. На чому полягає ця винятковість? Вони також змагалися

з сумнівами, неодноразово це були великі грішники, які перейшли дорогу навернення і стали ревними християнами. Можемо сказати, що вони йшли за кимось, кого інші не бачили.

Пригадав також двох Верховних Апостолів Петра і Павла, яких життя було зовсім протилежне до себе, але об'єднала їх слабість, їх незрозуміння найперше для Божої науки та, вкінці, перемога і глибока віра в Бога. Кожен

про це, що хочемо добра наших ближніх, а не тільки свого. Нехай Верховні Апостоли будуть для нас зразком, щоб у житті ми вміли йти за Божим голосом і бажали почути цей голос і жили даним словом нащодень».

На закінчення Божественної Літургії достойних гостей привітали наймолодші парафіяни та представники парафії, а до вірян ще звернувся архієпископ Владика Ігор Ісиченко з Харкова, який подякував за свідоцтво віри, яким греко-католики з Лемківщини діляться з біженцями з України. Подякував за вірність Богові й традицію предків, яка

Владика — учасники перемиського Синоду, на літургії в Криниці.

Церква св. Апостолів Петра і Павла в Криниці.

на землі має до виконання завдання призначене Господом Богом. Виконуймо цю нашу працю добре, а тоді засвідчимо про нашу вірність, чесність, засвідчимо

тут прийшла з Галичини. З празником привітав також місцеву спільноту Владика Миколай Бичок з Єпархії Верховних Апостолів Петра і Павла з Мельбурн. У цей же день Владика Миколай у Криниці духовно єднався із своїми вірянами з Австралії.

Після літургії відбулося мирування та благословення усіх прибулих до храму. Належить ще відзначити, що літургію співав парафіяльний хор — «Благовіст», який з кожним роком підносить свій мистецький рівень. З нагоди празника прозвучало для усіх згаданих многолітствіє. У другій частині даного Кермешу (так називають празник на Лемківщині) присутні зустрілися ще на урочистому обіді для всіх парафіян та гостей.

Церква св. Апостолів Петра і Павла (1865–1872 — роки будовання) в Криниці, по II світовій війні використовувалася як костел, від 1997 р. це знов греко-католицький храм. Найбільша мурована церква на Лемківщині. Тут був охрещений Никифор Дровняк.

(ред.)

Загальноцерковна проща греко-католиків на святу гору Явір

В п'ятницю, 22 липня, відбулася традиційна, загальноцерковна проща греко-католиків на Святу Гору Явір, на Лемківщині. До цього святого місця, в якому у 1925 р. Пресвята Богородиця об'явилася кільком місцевим жінкам, прибули вірні з різних частин Польщі та з України і Словаччини. О годині 9.30 був відслужений Молебень до Пресвятої Богородиці а опісля розпочалась Божественна Літургія, яку очолив архієпископ і Митрополит Перемисько-Варшавський Євген (Попович). Разом з митрополитом співслужили: Владика Володимир (Юшак) єпископ Вроцласько-Кошалінський, вл. Аркадій (Трохановський) єпископ Ольштинсько-Іданський та кільканадцять священників з усіх трьох єпархій у Польщі та священники зі Словаччини. При престолі був також один латинський священник з Варшавсько-Празької дієцезії.

Під час Божественної Літургії проповідував Владика Володимир. Пригадав він, між іншими, що за три роки виповниться сто років від об'явлень Пресвятої Богородиці на Святій Горі Явір. Знов за сім років будемо знов відзначати 100-річчя від посвячення каплиці на цьому святому місці блаженним Владикою Йосафатом (Коциловським), єпископом Перемильським. Проповідник звернув увагу, що ми повинні вже сьогодні розпочати духовну підготовку до цих великих ювілеїв. Владика заохочував також застановитись, що для кожного і кожної з нас є правдивим скарбом. За словами єпископа найбільшою цінністю кожного греко-католика повинна бути Свята Церква, її свята віра, ця Свята Гора Явір, рідні землі, рідна мова, батьківські традиції і звичаї.

Після закінчення Божественної Літургії вірні обійшли процесійно довкола

храму і затримались біля криниці, де був звершений Чин малого посвячення

Божественна Літургія перед каплицею на Святій Горі Явір.

Освячення джерельної води у криниці.

Каплиця на довоєнній поштівці.

води. Освяченою вже водою покроплено всіх присутніх.

Під час цьогорічної прощі на Святу Гору Явір більшість прочан становили прибулі в Бескиди, в також на Лемківську Ватру, мешканці північних та за-

хідних земель Польщі. Присутні були також численні воєнні втікачі з України та місцеві парафіяни. З прощєю на Святу Гору прибула, між іншими, 30-особова група паломників, яка від понеділка мандрувала паломницьким стежками від Лютіни, на Словаччині. На Святу Гору Явір, під проводом о. Андрія Михалишина, прибула також група Вроцлавських парафіян. Сподіємось, що на 100-річчя об'явлення на Святу Гору Явір на це Святе місце прибуде значно більше число наших вірних.

* * *

Каплиця на Святій Горі Явір була освячена в день празника Покрови Пресвятої Богородиці 1929 р. перемильським єпископом Йосафатом Коциловським. Невдовзі після освячення поблизу каплиці, при стежці, що веде до неї, утвори-

лося джерело, яке служить паломникам до сьогодні. Над нам обладнана криниця.

Під час II світової війни вірні зрідка приходили до каплиці, з огляду на те, що знаходилася вона на кордоні між Генеральною губернією і Словаччиною. Потрібно було мати спеціальний дозвіл від адміністрації.

Санктуарій на Святій Горі Явір занепавав після виселення місцевих мешканців силою депортаційної акції «Вісла» у 1947 р. Каплицю зайняли на свої потреби пограничники зробивши з неї склад і службову прохідну в одному. З обладнання каплиці вціліла тільки одна ікона Богородиці, віднайдена на згарищі місцевою жителькою. До греко-католицької парафії каплиця повернулася щойно у 2017 р.

(ред.)

Матір Божа покриває Своїм Омофором усіх нас

Хшаново, у 75-ту річницю депортаційної акції «Вісла», 2 липня знов стало змістовним символом для українців, греко-католиків (зрештою, не тільки їх) Вармії та Мазур 2022 року.

Сімдесят п'ять років тому, в неділю 6 липня 1947 р. тут, у провізорній каплиці, нашвидкоруч оформленій у шкільному класі давньої школи, отець Мирослав Ріпецький, як про це сам згадує у своїх записках, відчитав Службу Божу (першу греко-католицьку Божественну Літургію в північних землях повоєнної Польщі).

2 липня 2022 р. на майдані (городі), перед будинком, в якому був поселений отець митрат, зібралися колись переселені та їхні нащадки разом з воєнними біженцями з України, щоби спільно помолитися перед каплицею, перед якою була поставлена ікона Матері Божої Неустанної Помочі. Богослужіння очолив Ольштинсько-Гданський Єпарх Аркадій Трохановський. Разом з ним перед жертвником став давній сотруди́ник отця Ріпецького, Владика Петро Крик (сьогодні владика-емерит). Владика молилися в наміренні всього українського народу та призупинення ворожих воєнних дій і щасливі повернення до своїх домівок.

Владика Аркадій Трохановський зокрема щиро й палкими словами привітав на літургії співсестер і співбратів з України, яких до цього місця запросили парафіяльні спільноти, в яких на сьогодні мають вони тимчасовий прихисток та дружню допомогу.

У проповіді, зважаючи на особливий характер празника, Владика звернув увагу вірян на наступні теми:

- відзначення 75-тих роковин велелюдних прощ до Хшанова;

- 75-ті роковини акції «Вісла», яка визначила долю українцям Закерзоння;
- молитви за справедливий мир для України й припинення війни;
- свято ікони Матері Божої Неустанної Помочі (перша неділя липня);
- 75-ті роковини існування і відданої праці для усіх нас

Згромадження Сестер Службениць в Польщі.

«Війна в Україні показує всім нам, що на першому місці треба ставити Господа Бога. Там, де немає такого став-

лення, появляється зло, гріх і злочин. Тепер маємо час випробування — несення гуманітарної допомоги нашим співбратам з України та самій Україні, але також і зрозуміння, що на даний момент треба собі чогось відмовити, ось хоча би і не конечних матеріальних благ. Проте, це не тільки гуманітарна допомога, але й свідчення про віру в Бога, наша молитва, віра в Покров Пресвятої Богородиці над людством, яке сьогодні потребує потішення, надії, віри та любові. Цього ж самого людства, яке потребує Божої Матері, що покаже дорогу, як віднайти мир, як віднайти правду, що покаже, як справді любити, щоби не було ненависті у світі» — відзначив Владика Трохановський.

Доповненням празника стало освячення празничної води й процесійної ікони Богородиці Неустанної Помочі. З цієї ж іконою ще відбулася процесія майданом, де роками молилися тисячі наших вірян силою злющої долі оселених на землі, звідки раніше також змушені були втікати їх корінні мешканці.

Особливим знаком часу цього року стала проща до Хшанова вірян греко-католицької парафії Святої Трійці з Білостока числом майже тридцяти осіб. Прочани (майже всі — громадяни України), несучи синьо-жовті прапори, прибули до нашого паломничого осередка очолені своїм парохом о. Андрієм Залевським SVD.

Про парафію у Хшанові, її успішний розвиток і діяльність дбає о. Григорій Столиця, Венгожевський декан.

Після празничних дій та від'їздом до домів, прочани зустрілися ще на спільній трапезі і мали нагоду порозмовляти з собою, своїми знайомими, приятелями, а також обома присутніми єпископами нашої УГКЦ.

(бт)

Прочани із парафії Святої Трійці в Білостоці.

Божественну Літургію служили Владика А. Трохановський і Владика П. Крик.

Процесія з іконою Богородиці Неустанної Помочі.

о. Петро Орос

Папа Франциск затвердив декрети Дикастерії в справах визнання святих, між якими маємо також визнання мучеництва священника Мукачівської греко-католицької єпархії.

У п'ятницю, 5 серпня 2022 р., Папа Франциск прийняв на аудієнції Кардинала Марчелло Семераро, Префекта Дикастерії в справах визнання святих, під час якої затвердив для проголошення декрети цього відомства, що стосуються деяких беатифікаційних процесів.

Першим у цьому переліку є декрет про визнання мучеництва Слуги Божого о. Петра Павла Ороса, священника Мукачівської греко-католицької єпархії, який народився 14 липня 1917 року в Бірі (Угорщина) та був убитий з ненависті до віри 27 серпня 1953 року в с. Сільце, тепер село в Кам'янській сільській громаді Берегівського району Закарпатської області України.

Біографічна довідка

Слуга Божий Петро Орос народився 14 липня 1917 р. у с. Бірі в сім'ї греко-католицького священника. У 1919 р. родина переїхала на Закарпаття. 1937 р. Петро вступив до Ужгородської духовної семінарії, а 28 червня 1942 р. прийняв ієрейські свячення. Свою душпастирську діяльність розпочав у с. Великі Ком'яти Виноградівського району. 1946 р. призначений на вільну парафію у с. Білки Іршавського району. У 1948 р. місцеві органи влади вдаються до різних методів впливу, щоб схилити отця Петра на перехід до православ'я. Йому, як і всім іншим священникам, які не поступилися своїми переконаннями, заборонили виконувати душпастирську роботу. Але він залишився вірним своєму

покликанню, продовжував разом з іншими священниками підпільно обслуговувати греко-католицьких вірників Іршавщини й Виноградівщини.

Непокірність священника дратувала комуністичну владу. На початку 1953 р. його заарештували й відправили до Ужгорода, у слідчий ізолятор КДБ, де він перебував під арештом понад два тижні. Влітку 1953 р. поблизу Імстичівського мосту міліціонер намагався заарештувати отця Петра, але йому пощастило зникнути між верболозом. У постійній небезпеці, без відпочинку, сну та надійного притулку для отця Петра наближався трагічний день мученицької смерті.

Напередодні празника Успіння Пресвятої Богородиці, 27 серпня 1953 р., в с. Великі Ком'яти він відслужив велелюдну Святу Літургію, сповідав, причащав. Того самого дня вирушив пішки на залізничну станцію в с. Сільце. Тут його заарештував міліціонер і повів у напрямку с. Заріччя. Поблизу хреста пролунали два постріли. Тіло розстріляного відвезли до моргу Іршавської лікарні, через кілька днів потай від людей закопали між терням поблизу с. Кам'янське Іршавського р-ну. Пізніше останки відкопали працівники міліції та КДБ і вивезли в напрямку Іршави. 39 років місце поховання отця Петра зберігалось у найсуворішій таємниці. Тільки після легалізації Греко-Католицької Церкви знайшлися очевидці, які під присягою розказали правдиву історію тих трагічних днів.

28 липня 1992 року колишній начальник КПЗ Іршавського РВВС згодився дати свідчення і показав міліцейський гараж, де було закопане тіло. Після ексгумації і проведеної

експертизи 23 серпня 1992 року відбулося перепоховання тлінних останків отця Петра Ороса зі всіма почестями, які належать його санові. Наступного дня відбувся архиєрейський похорон. Мощі отця поклали у каплиці поблизу церкви у селі Білки.

Декрети про геройський вимір чеснот

Інші п'ять декретів проголошують геройський вимір чеснот кандидатів на прославу, для беатифікації яких у подальшому потрібне визнання чуда. В цьому переліку колумбійський священник Хесус Антоніо Гомес (1895–1971), італійський капуцин Уміле з Генуї, в миру — Джованні Джузеппе Бонці (1898–1969), іспанський священник Хуан Санчес Ернандес (1902–1975), бразильський редemptорист о. Вітор Коельйо де Алмейда (1899–1987) та індійська черниця с. Селін Каннаайкал, Згромадження Сестер Урсулянок Непорочної Марії (1931–1957).

о. Тимотей Т. Коцур,
ЧСВВ — Ватикан

Панахида (...)

(Закінчення з 7 сторінки)

на затрату своєї ідентичності. На жаль, по сто роках, в Каліші не залишилося сьогодні практично нічого з сильною колись української громади.

На завершення молитовної зустрічі присутні висловили спільне бажання, щоби кожного року зустрічатись на спільній молитві на Українському Військовому Цвинтарі в Калішу-Щипйорні, включаючи в цей захід більшого

числа членів нашої громади, а також представників Української Держави.

Редакція www.cerkiew.net.pl

Довідка:

Цвинтар був започаткований німцями 1914 року. 1922 року під час заселення табору для інтернованих воїнами УНР на цвинтарі в с. Щипйорно було поховано 197 воїнів армії Української Народної Республіки. У 1922–1923 рр. було здійснено захоронення ще близько 500 воїнів Армії УНР. Саме останнє масове поховання українських вояків стало

відправною точкою у справі заснування Українського Військового Цвинтаря. Так у 1923 році інтерновані вояки, не маючи жодних субсидій, зайнялися цвинтарем та могилами своїх товаришів по боротьбі. У 1923 році на цвинтарі було встановлено Меморіал «Полеглим За Україну». Відбудова цвинтаря розпочалася лише 1992 року зусиллями українців Польщі.

Джерело:
Пресслужба Секретаріату Синоду
Єпископів УГКЦ

«Свободу УГКЦ!»

— сорок років тому була заснована Ініціативна група захисту прав віруючих і Церкви в Україні —

... З середини 70-х років правозахисний рух стимулював до легальної боротьби інші рухи, у тому числі релігійні. Першою правозахисною організацією на захист прав віруючих УГКЦ стала «Ініціативна група захисту прав віруючих і церкви в Україні». Вона була утворена **9 вересня 1982 року**. До її складу увійшли Йосип Тереля — голова, отець Григорій Будзінський — секретар, отці Ігнатій та Діонісій, Стефанія Петраш-Січко. Групою були зроблені заяви про створення, в яких проголошувалася мета і завдання ініціативної групи та її склад. Далі група звернулася з меморандумом до Уряду УРСР.

В цьому документі засуджувався Львівський Собор 1946 року і висувалися 9 вимог щодо легалізації УГКЦ. 24 грудня 1982 року було заарештовано голову Ініціативної групи Й. Тереля. Його було засуджено на 1 рік за дармоїдство — один з улюблених прийомів боротьби з дисидентами. Виконуючим обов'язки голови групи став Василь Кобрин. У той час група мала ще одну назву: «Комітет захисту католицької віри в Україні». Василь Кобрин написав низку звернень на захист УГКЦ, сприяв виданню та поширенню «Хроніки української католицької церкви». Тільки похилий вік врятував від ув'язнення Григорія Будзінського.

Незважаючи на репресії, протягом усього часу панування радянської влади рух УГКЦ не вшухав.

*Борис Захаров, фрагмент,
— «Віртуальний Музей»*

* * *

Всі десятиліття радянського панування в цілому СРСР відзначилися

агресивною атеїстичною політикою, що проводилася методами прямого терору й залякування. Після імітованої ліквідації Української Греко-Католицької Церкви та масових репресій проти

Мітинг — «Свободу УГКЦ».

«Свободу Українській Греко-Католицькій Церкві!»

«Повернути Українській Греко-Католицькій Церкві всі її храми!»

священнослужителів різних конфесій, Україна зазнала цілком нав'язаного атеїстичного впливу. Ті храми, які не були відібрані в парафій державою не могли задовольнити всіх релігійних потреб населення, та й відвідування церков було ризиковою справою, адже віра була перешкодою до кар'єрного зростання та

приводом для звільнення з роботи чи відрахування з університету.

Попри це залишалося чимало віруючих, які продовжували церковну та євангелізаційну діяльність у підпіллі. Саме такі люди створили року Ініціативну групу захисту прав віруючих і церкви. Очолив її Йосип Тереля — греко-католицький письменний і дисидент.

Основні напрямки діяльності ініціативної групи зосереджувалися на боротьбі за реабілітацію та повернення легального статусу Українській Греко-Католицькій Церкві, відновлення Української Автокефальної Православної Церкви; легалізацію і неперешкоджання діяльності протестантських церков. Загалом, група домогалася фактичного визнання права на свободу совісті та вільне здійснення релігійних обрядів.

Очевидно, що першочерговим завданням було звільнення в'язнів віри та реабілітація засуджених і страчених священнослужителів. Але релігійні діячі не забули нагадати владі й про злочинне відбирання храмів і монастирів, повернення яких було однією з ключових потреб церкви. Вони переймалися також питаннями майбутнього церкви, а тому вимагали від влади дозволу для бажаючих отримати богословську освіту виїхати на навчання за кордон. Ця проблема постала з плином часу, коли до кінця століття переважна більшість священників і релігійних діячів були людьми поважного віку, а тому майбутнє Церкви стояло під питанням.

Звичайно, було б дуже наївно очікувати від керівництва УРСР швидких поступок чи хоча б спроб дослухатися до християн. Досить скоро релігійні активісти потрапили під пильний нагляд спецслужб і того ж року Йосип Тереля був засуджений на 1 рік за «дармоїдство», адже релігійна діяльність не визнавалася як трудова зайнятість. →

Соломія Крушельницька

Народилася 23 вересня 1872 року в селі Білявинці на Тернопільщині в родині греко-католицького священника. Дитинство майбутньої співачки пройшло в сусідньому селі Біла, куди незабаром переїхала вся її велика родина: батько, мати й восьмеро дітей. Музика ввійшла в життя Соломії з раннього дитинства, з колоскових пісень матері.

Ще маленькою дівчинкою вчилася грати на фортепіані, а з 10 років виступала в хорі організованому її батьком. Помітивши палке бажання доньки до музики, батьки відправили її вчитися в Львівську консерваторію.

У 1893 році Крушельницька з медаллю закінчила консерваторію й з успіхом дебютувала на сцені Львівської опери. Ставши солісткою оперного театру, Соломія вирішила не зупинятися на досягнутому й восени того ж року поїхала до Мілану, аби продовжити музичну освіту. Своїм голосом і артистизмом вона відразу ж звернула на себе увагу педагогів і заслужила «звання» «найталановитішої та найбільш вихованої» серед усіх учениць міланської школи бельканто.

Пам'ятник на могилі С. Крушельницької на Личаківському кладовищі.

Соломія Крушельницька.

Через рік молода вокалістка вже співала провідні партії в оперних театрах Італії, де швидко завоювала любов і вдячність публіки. Звістка про це дійшла до рідного Львова, і незабаром керівництво міської опери запросило Крушельницьку на гастролі. Пробувши на батьківщині п'ять місяців, восени 1894 року Соломія повернулася до Італії продовжувати навчання. Слава Крушельницької рознеслася по всіх країнах Європи й докотилася до Росії. Один з кращих у той час оперних театрів — Одеський — запросив примадонну на гастролі в складі італійської трупи.

Виступаючи з тріумфом у Варшаві, Соломія також кожен рік виїздила на гастрольні виступи до Петербургу, де співала в складі італійської трупи в Маріїнському театрі разом з Карузо, Баттістіні, Аримонді, Куччині і Сільвестрі.

У Крушельницької складалася блискуча кар'єра. Проживаючи в Італії, співачка тріумфально гастролювала в Португалії, Єгипті, Алжирі, Іспанії, Аргентині, Бразилії, Франції.

В 1939 році після смерті чоловіка (в 1910 році вийшла заміж за італійського адвоката Чезаре Риччоні) Крушельницька вирішила назавжди повернутися на батьківщину і переїхала до Львова.

Поїхати до Італії нова влада забороняла, більше того, власний будинок у Львові конфіскували й довго не давали радянське громадянство.

В 1944 році всесвітньовідома співачка стала викладачем Львівської державної консерваторії ім. Лисенка, а через 8 років — професором. Останні роки Соломія жила й працювала на рідній землі, передаючи свій багатий досвід й величезні знання молоді. Незважаючи на свій вік, співачка виступала з сольними концертами, останній з яких відбувся, коли їй було 77 років.

Померла вона 16 листопада 1952 року у Львові й була похована на Личаківському кладовищі неподалеку від могили свого друга Івана Франка. Могила Соломії Крушельницької — одна з найвідоміших скульптурних груп кладовища. На ній Орфей з арфою у руці — символ музики, якій вона присвятила своє життя. Авторка пам'ятника — Теодозія Бриж.

На основі:

<https://dovidka.biz.ua>

В цей період групу очолює Василь Кобрин — послідовний активіст на захист УГКЦ. У листопаді 1984-го також заарештований і засуджений на 3 роки виправних таборів за свої погляди та розповсюдження брошури «Хроніка Католицької церкви на Україні».

Через рік Йосипа Терелю вже звинуватили в «антирадянській агітації та пропаганді». Причиною інкримінації кримінальної справи став факт

авторства Терелі восьми випусків «Хроніки Української католицької Церкви», листи до закордонних католицьких лідерів, поширення християнської літератури та усні висловлювання на релігійні теми. Все це вартувало йому обвинувального вироку та засудження на 7 років таборів.

Попри переслідування лідерів ініціативної групи її діяльність не вщухала аж до 1990-х років. Відновлення

Української Греко-Католицької Церкви відбулося на початку 1990 року, а після проголошення незалежності України, держава відмовилася від державної політики атеїзму, що дало можливість християнам вільно сповідувати свою віру та проводити відкриту евангелізацію.

«Християни для України»

— світлина із фотоархіву З. Боровця (Львів, 1980-ті роки)

Pod [rosyjskim] duchowym zaborem

Z nieukrywanym rozczarowaniem przeczytałem wywiad z biskupem Andrzejem Borkowskim, dotyczący głównie mojej osoby, zamieszczony w „Przeglądzie Prawosławnym” (PP) — sierpień 2022 r. Sam jego tytuł „Pod duchowym zaborem” jest bardzo niestosowny. Nawiązanie do „zaboru duchowego” w odniesieniu do regionu, który tyle wycierpiał od rosyjskiego zaborcy, wydaje się co najmniej dziwne. Tym bardziej osobliwe jest odwracanie ról. To ten sam zaborca, obecnie w osobie W. W. Putina dokonuje duchowego i fizycznego zaboru Ukrainy.

Jeszcze kilka miesięcy wcześniej rozmawiając z Władysławem, nic nie wskazywało na jakąś przeszkodę w dobrych relacjach. W połowie lipca, na dwa tygodnie przed ukazaniem się artykułu w PP dowiedziałem się, że Władysław został „poproszony” przez Metropolitę Sawę o sformułowanie na łamach PP odpowiedniego przekazu. Miałem zostać opisany nieprzychylnie. 4 kwietnia 2022 r. w Gazecie Wyborczej, ukazał się duży artykuł pt. „W objęciach Cyryla. Dlaczego metropolita polskiej Cerkwi długo milczał w sprawie wojny”. W tekście zacytowano moje słowa, które wypowiedziałem w imieniu wielu prawosławnych z Polski: „— Docierały do mnie głosy wielu prawosławnych mieszkańców, których oburzało milczenie metropolity Sawy. Przez długi czas nie wspominał słowem w wojnie na Ukrainie. Prawosławni potrzebowali jasnego komunikatu swojego hierarchy, że polska Cerkiew jest po stronie Ukrainy, a nie Rosji.”. Wszystko więc rozumiem.

Nie będę komentować poruszanej kwestii co Kościół i Papież powinien robić a czego nie, zwłaszcza w sprawie „unii papieskiej”. To nie moja kompetencja. Tylko, czy oby na pewno „uniatyzm” dotyczy wydarzeń z 1439 r. albo z 1596 r.? Biskup Andrzej zapewne nie zdaje sobie sprawy, że „uniatyzm” bardziej tyczy się prawosławia, zwłaszcza tzw. „soboru połockiego” z 1839 r., czy wydarzeń z 1875 r., albo niosącego te same skutki tzw. soboru lwowskiego z 1946 roku, zwołanego przez stalinowskie władze ZSRR w celu likwidacji grekokatolickiej Cerkwi. W tych przypadkach mieliśmy opresyjne, siłowe nawracanie poprzez przymus i represje!

„Uniatyzmem” zdecydowanie nie był wspólny dla greków i rzymian Sobór we Florencji (1439 r.), na który przybyło ok. 60 biskupów z całego Bizancjum, aby ratować prawosławie przed islamizacją albo staniem się (delikatnie pisząc), marionetką

w rękach Osmanów. To właśnie sułtanie wie oczekiwali od zależnych od siebie patriarchów ze Stambułu (wcześniej Konstantynopola) i innych stolic biskupich, aby w 1484 r. doprowadzili do formalnego zerwania unii z katolickim Zachodem — Papiestwem.

W przypadku Unii Brzeskiej z 1596 roku jako historyk nie przypominam sobie, aby do jedności z katolikami ktoś przymuszał prawosławnych biskupów uczestniczących w synodzie brzeskim, w tym metropolitę Michała Rahożę. Dwaj biskupi, przemyski i lwowski nie przystąpili do Unii. Popierali wraz z Ilarionem Masalskim, archimandrytą supraskim antysynod. Konwersji na katolicyzm dokonali ich następcy kilkadziesiąt lat później, a te dwie diecezje (o ironio historii!), stały się współczesną kolebką unii kościelnej w Polsce i na Ukrainie. Archimandryta supraski książę Ilarion Masalski najpierw wystąpił przeciwko Unii, a po kilku latach sam przeproszał unickiego metropolitę Hipacego Pocięja za wcześniejszą jego obrazę i powrócił do Suprasła już jako unicki mnich... Wybór miał i arcybiskup metropolita Leningradu Nikodem Rotow, który przed śmiercią w Rzymie, poprzedzoną spotkaniami w jezuickim *Collegium Russicum*, został wypowiadany przez Papieża Jana Pawła I (miał go ostrzec przed wpływami mafii w połączeniu z sowiecką agenturą we Włoszech). Choć nie jest to w 100% pewne, umierając na jego ramionach miał powiedzieć ostatnie słowo: — JEDINSTWO!

A jak było w realiach rosyjskiego zaboru? Czy dano możliwość Unitom pozostawania przy swojej wierze i narodowości? Dotyczy to wydarzeń z 1839 r., z 1875 r. czy z 1946 r.? Więc gdzie szukać „uniatyzmu” — siłowego nawracania? Czy Imperium Rosyjskie było pozbawione metod „uniatyzmu”? Czy łapanie na furmanki przez wojsko Białorusinów spod Gródka, Michałowa czy Sokółki i przymuszanie ich w 1839 r., do przyjmowania *Priczastia* (w Krynkach otwierając usta przez batiuszkę Jana Stupnickiego za pomocą drewnianego klina wbijanego w zaciśniętą szczękę przymuszanego), nie było przypadkiem najbardziej wyrafinowaną i dojrzałą formą „uniatyzmu”? Podobne, a może bardziej okrutne metody stosowano na południowym Podlasiu w 1875 roku, gdzie w Drelowie i Pratulinie połała się niewinna krew. Nikt, oprócz prawosławnego profesora Klingera, za te wszystkie okrucieństwa wobec unitów — grekokatolików oficjalnie nie przepraszał. A może w obliczu obecnych prób

eksterminacji kultury ukraińskiej warto do tego powrócić? Stań w prawdzie i pokajaniu... Przepraszam...

Mieli rację 29 lat temu w Balamand członkowie katolicko-prawosławnej komisji teologicznej, że nie należy nawracać na siłę. Jednocześnie ten sam Kościół przyjmuje do jedności całe wspólnoty anglikanów. Mocą konstytucji apostolskiej Anglicanorum coetibus Benedykta XVI z 2009 r. przyjęto do jedności z Rzymem byłych anglikanów dając im możliwość zachowania ich własnej liturgii, czy nawet małżeństw prezbiterów. Podobne ordynariaty były i są tworzone są dla wiernych obrządków wschodnich. Analogicznie jest w przypadku prawosławia. Czy jest to „uniatyzm”? Raczej „unityzm”, a więc dobrowolne i nieprzymuszone dążenie do jedności z daną grupą wiernych?

Przed ostatnią wojną metropolita Dionizy Waledyński stworzył tego rodzaju „ordynariat” dla prawosławnych obrządku łacińskiego(!). Współcześnie, znane są też przypadki księży prawosławnych obrządku łacińskiego (w klasycznej formie starożytnego rytu rzymskiego). Czy potępimy ten rodzaj działalności? Przeciwnie! Pokazuje on jak blisko w stosunku do siebie pozostają nasze Siostrzane Kościoły!

W kontekście tych dwóch metod nawracania Biskup Andrzej publicznie zarzucił mojej osobie usiłowanie narzucenia unii. Dziękuję za to docenienie. Dążenie do jedności, tworzenie zasad ekumenizmu w zróżnicowanym wyznaniowo środowisku i tłumaczenie jak niewiele nas różni, rzeczywiście leży mi głęboko na sercu. Przekazanie dwóch działek w ostatnim czasie przeze mnie jako Burmistrza Suprasła na rzecz budowy dwóch cerkwi w Łażniach i Karakulach też jest przejawem „uniatyzmu”? W tym roku, dokładnie 17 sierpnia przekazałem klasztorowi 60 tys. zł. na remont zabytkowego klasztoru, a w ciągu 11 lat było to ponad 300 tys. złotych. Finansujemy też świetlicę socjoterapeutyczną w klasztorze. Czy to wszystko nie jest przykładem skrajnej nietolerancji i moich uprzedzeń?

„Zaniepokojenie” w kwestii „narrucania” przeze mnie unii wyraził nawet sam metropolita Sawa dnia 19 czerwca w Białym Podlaskim. Okazuje się, że ma ono polegać na „zapraszaniu na gminne uroczystości unickich duchownych”. Wyjaśniam, że chodzi o dwa spotkania. Pierwsze z 2013 roku, a drugie z 2021 r.

Pierwsze spotkanie z unitami rzeczywiście miało miejsce w Urzędzie Miejskim w Supraslu. Był rok 2013. Zaprosiłem na nie biskupa Andrzeja, miejscowych księży →

rzymskokatolickich i Ojców Bazylianów. Przedmiotem wizyty było uzgodnienie kwestii pochówku szczątków ok. 100 osób wydobytych spod modernizowanej w 2012 roku ulicy Konarskiego w Supraślu. Dlaczego zaprosiłem przedstawicieli aż trzech wspólnot religijnych? Z raportu archeologicznego sporządzonego przez dr Joannę Wawrzyniuk i podpisanego 24 lipca 2012 r., wynika: „**Wnioski. Materiał zabytkowy pozyskany z badań ratowniczych potwierdza istnienie w tym miejscu cmentarza, którego chronologię można ostrożnie ustalić na wiek XVI — początek XVIII w.**” (str. 56). Przy tak szerokiej chronologii użytkowania tego miejsca uważałem, że należy uszanować wszystkich zmarłych. W tym okresie żyli w Supraślu prawosławni, unicy i rzymscy katolicy. W większości kości należały do dzieci, mężczyzn i kobiet — a nie jak niektórzy twierdzili, zakonników. Ci ostatni byli grzebani w katakumbach. Gdy ówczesny archimandryta Andrzej, który wszedł do mojego gabinetu i zobaczył łacińskich księży i bazylianów bez wahania zapytał o zasadność udziału w spotkaniu Ukraińców — unitów. Odpowiedziałem, że duża część zmarłych należała do ich Cerkwi. Aby wytłumaczyć nadrzędną zasadę postępowania gminy posłużyłem się przykładem. Powiedziałem, że gdyby przy katakumbach znaleziono szczątki Starozakonnych, a nie byłoby w Polsce rabina, sprowadzilibyśmy duchownego żydowskiego z Nowego Jorku albo z Tel Avivu. Dziwne zaprawdę, że trzeba tłumaczyć się z tak oczywistych kwestii!

Tylko postawa Rosjan była inna... To nie kto inny tylko oni na supraskich katakumbach, w których jako ostatniego złożono unickiego biskupa Leona Ludwika Jaworowskiego (w 1833 r.), po rozebraniu cerkwi pw. Zmartwychwstania Chrystusa, umieścili tablicę z wrytym zdaniem: „Boże przebac tym, którzy odłączyli się od Twojej prawdziwej Cerkwi”. Ci sami, gdy w połowie XVII w., zajmowali Wilno i klasztor Świętej Trójcy wyrwali z grobów śpiących snem wiecznym metropolitę Welaмина Rutskiego i moskiewskiego patriarchę Ignacego, który zmarł jako pobożny bazyliński czerniec. Było trzeba „zadbać” o pamięć o nich, a oni to przecież najlepiej robią... Wykreślili z oficjalnych spisów patriarchów moskiewskich imię Ignacego, a potem zajęli się jego szczątkami... Nie nawiść sięgająca grobu... Tak to należy streścić. A gdzie w tym wszystkim miłosierdzie, chrześcijaństwo, a nawet świecki humanizm? Nie idźmy tą drogą!!!

Drugie spotkanie „gminne” w którym uczestniczył greckokatolicki duchowny

(ks. Andrzej Zalewski SVD) i władyka z Olsztyna bp Arkadiusz Trochanowski. Miało ono miejsce podczas uroczystości poświęcenia Biblioteki Publicznej w Supraślu. Było to w ubiegłym roku na jesieni. Na kilka miesięcy przed otwarciem tego obiektu zaproponowałem Akademii Supraskiej i innym instytucjom, w tym *Collegium Suprasliense*, a także Katolickiemu Ukraińskiemu Uniwersytetowi ze Lwowa, aby zorganizować międzynarodowe sympozjum: „Monaster supraski a elity Rzeczypospolitej” — Supraśl 24–26 września 2021. Akademia Supraska uzyskała zgodę na uczestnictwo we współorganizowaniu spotkania. Konferencja miała być poświęcona ś.p. profesorowi Ihorowi Skoczylasowi. Kilka dni przed otwarciem sympozjum jeden z prawosławnych księży diecezji białostocko-gdańskiej z którym organizowaliśmy to przedsięwzięcie poinformował mnie, że metropolita Sawa kazał wycofać Akademię Supraską z jej organizacji i usunąć z materiałów promocyjnych logotypy. Tak też uczyniliśmy. Metropolita „wycofał” też z udziału w sesji niektórych badaczy. Naukowcy wyznania prawosławnego, którzy nie byli w jakiś sposób zależni od metropolity postanowili uczestniczyć w tym międzynarodowym wydarzeniu naukowym. Na konferencję i jednocześnie uroczystość poświęcenia biblioteki oprócz prelegentów różnych wyznań przybył m.in. biskup Arkadiusz Trochanowski eparcha olsztyńsko-gdański. Pierwszy pokropił wodą święconą mury biblioteki biskup pomocniczy archidiecezji białostockiej ks. dr hab. Henryk Ciereszko i przekazał kropidło biskupowi Arkadiuszowi, który powieilił ten obrzęd. Po nim, bibliotekę poświęcił władyka Andrzej. Czy była jakaś niestosowność ze strony biskupa Ciereszko, że za pośrednictwem ks. Andrzeja Chutkowskiego ośmielił się przekazać kropidło bpowi Arkadiuszowi? A jaka była moja negatywna rola? Bardziej uprawnione w tej sytuacji jest odwrócenie zarzutu i posądzenie o nietolerancję, antyukrainizm czy antykatolicyzm. Biskup Arkadiusz jest eparchą Kościoła Katolickiego, tego samego, którego wyznawcami jest ok. 75% mieszkańców Białostocczyzny (a ok. 87% mieszkańców Supraśla). Choćby z tego statystycznego, jeżeli nie kościelnego czy ludzkiego względu, należy się szacunek dla tego następcy Apostołów.

Dalej władyka Andrzej opisuje, że po wizycie Ukraińców w Supraślu, która miała miejsce w 2013 r. ponoć otworzyłem „w swoim mieście wystawę o rzeziach wołyńskich. Po tym fakcie ci duchowni nigdy już nie pojawili się w Supraślu. Gest odebrali zapewne jako policzek”. Otóż nie

przypominam sobie, aby taka wystawa w ogóle była zorganizowana w Supraślu, a już na pewno nie była przygotowana przez Gminę Supraśl. A jakby nawet i była, to mordy na Polakach były dokonywane nie tylko przez oprawców wyznania greckokatolickiego. Nie rozumiem skąd to usiłowanie łączenia mordów wołyńskich tylko z wiernymi Cerkwi Katolickiej? Czy znowu w myśl zasady białe — czarne i zgodnie z instrukcją narzucaną przez Rosję? Od 24 lutego jest to bardzo modne i częste... Przypadek?

Kolejny problem poruszony w wywiadzie, to inicjatywa budowy pomnika Józefa Kuncewicza. Jego relikwie odkryli księża rzymskokatolicy kilka lat temu pod bocznym ołtarzem, a święty miał swój ołtarz w supraskiej cerkwi i tutaj też przechowywano jego relikwie. Uważam, że w momencie gdy parafianie i duszpasterze obu supraskich parafii rzymskokatolickich chcą na gruncie kościelnym postawić figurę świętego — patrona pojednania katolicko-prawosławnego, ustanowionego podczas Soboru Watykańskiego II, to jest to ich wewnętrzna sprawa. Natomiast nie dotarło do mnie żadne pismo od katolików o znalezienie miejsca pod figurę świętego na gruncie gminnym! Tematu więc nie ma! Snucie wszelkich fantastycznych i antagonizujących opinii o chęci rzekomego „upokarzania” prawosławnych poprzez ustawienie w „miejscu publicznym” figury św. Józefa Kuncewicza, jest kolejną fantasmagorią. Jak ma Władyka jakieś pytania i wątpliwości proszę je kierować do miejscowych duszpasterzy. Ostatnie regularne rozmowy z miejscowymi księżmi prowadził ówczesny archimandryta Miron Chodakowski. Duchowni spotykali się przy różnych okazjach i rozmawiali. Bo zawsze ważne jest, aby był dialog. A gr. >dialogos< oznacza dosłownie rozmowę dwóch osób. Może być nawet *trialog* w moim gabinecie albo w domu... Wszystko wówczas się wyjaśni, a uprzedzenia pękają jak mydlana bańka... Ale przecież tu nie chodzi aby wyjaśniać i neutralizować...

Następną niedorzecznością jest insynuowanie, że wybór trasy procesji Bożego Ciała ulicą Klasztorną był chęcią udokumentowania rzekomej obecności katolików w prawosławnym monasterze (!): „Zdjęcia, robione z uroczystości, pokazują wiernych i duchownych katolickich, jakby modlili się w prawosławnym monasterze, bo ludzie na zdjęciu ogrodzenie zasłaniają. A jeśli po latach użyje się zdjęcia jako dokumentu?” — pyta publicznie bp Andrzej. Te słowa również nie powinny paść.

(Закінчення на 16 сторінці)

Pod [rosyjskim] duchowym zaborem

(Закінчення з 15 сторінки)

Zastanawiam się jakim pożytecznym i zbawiennym celom służy wywiad z biskupem Andrzejem w PP? Czemu ma służyć stygmatyzowanie, zabijanie dobrych relacji, pogrążanie się w dystansie? Ojciec Andrzej, Metropolito Sawo... *cui prodest? Cui Bono?* Komu Wasze działania przynoszą korzyść i kto na nich zyskuje? Czy służą budowaniu, czy przeciwnie dekonstrukcji? Czy to wszystko pomaga w dalszym tworzeniu wspólnego dobra? Współpracy pomiędzy prawosławnym klasztorem, a Gminą Supraśl? Ponadto w obecnym czasie rozdrapywanie ran polsko-ukraińskich jest tylko i wyłącznie na korzyść Rosji (a może na jej zlecenie?). Chorobliwy wręcz niepokój o „znalezienie się kolejnych >spadkobierców< Supraśla” w osobie Ukraińców — grekokatolików, wskazuje na chęć rozniecenia uprzedzeń wobec Ukraińców i Polaków. Nikt przecież z Supraśla nie podważa prawomocności przekazania klasztoru decyzją administracyjną Polskiemu Autokefalicznemu Kościołowi Prawosławnemu! Insynuacje o chęci przejęcia klasztoru przez Ukraińców-unitów, o burmistrzu który siłą „nawraca” na unię i szerzy „uniatyzm”,

o historii Polski która dla prawosławnych była „zaborem”, o stawianiu strachów na prawosławnych w postaci figury św. Józefa Kuncewicza... w moim przekonaniu są próbą wywołania niepokoju wśród prawosławnej społeczności w Polsce (nie tylko w Supraślu i nie tylko wobec mnie). To podburzanie prawosławnych obywateli polskich mające na celu osłabienie ich związku z Państwem Polskim i jej władzami różnych szczebli.

Pisząc te słowa wyrażam swoje publiczne oburzenie wobec opisanego postępowania władzy Andrzeja i metropolity Sawy. Jednocześnie apeluję o zaprzestanie dzieł i wprowadzania antagonizmów. Przekroczona została granica, która w związku z wojną rosyjsko-ukraińską i tak przybliżyła się na niebezpieczną odległość wobec wszystkich nas. *In necessariis unitas, in dubis libertas... In omnibus Caritas.* Słowa te przypisywane są św. Augustynowi: „*Jedność w rzeczach koniecznych, w sprawach wątpliwych — wolność... We wszystkim pozostałym miłość*”. Stosujmy je w praktyce wzajemnych rzymskokatolicko-greckokatolicko-prawosławnych relacjach, choćby dlatego, że to one są odpowiednikiem bizantyjskiej zasady kościelnej tzw. „ekonomii” czyli tolerancji.

Na wschodzie toczą się walki o utrzymanie niezależności Ukrainy. Tysiące młodych Ukraińców bez względu na ich narodowość i wyznanie: prawosławnych, Tatarów, unitów, Żydów itd. ginie za wolność i niepodległość. Czarna ziemia ukraińska przyjmuje, bez dzielenia na wyznanie... Apeluję o to, aby z szacunku do dręczonego narodu, którego przedstawiciele przebywają w licznie ok. 700 na terenie Gminy Supraśl, zaprzestano szerzenia wszelkich uprzedzeń. Zrezygnujcie ze spójnej z polityką Moskwy próby skłócenia prawosławnych i katolików w Polsce poprzez wpłatanie w to wszystko grekokatolików i naszej trudnej historii. Zrezygnujcie, póki nie jest za późno!

dr Radosław Dobrowolski
(Burmistrz Supraśla)

Supraśl 17 sierpnia 2022 r.

Агафія Корпан

(1925-2021) — спогад

Наша подруга й парафіянка греко-католицької парафії в Іданську народилася в селі Тенетиська, над річкою Солокія (Розточчя).

В юних роках свого життя пережила переслідування від всіх окупантів, що займали почергово рідні землі. Один із братів Агафії загинув з рук польського підпілля, другий безвісти пропав в Сибіру.

Освіту Агафія здобувала в Яворові у вчительській гімназії, водночас проживаючи в монастирі Сестер Василіянок. Були це роки, в яких також скріплюлася її любов до рідного й Всевишнього, який був присутній з нею ціле життя.

В Іданську була в групі засновників нашого церковного й громадського життя очоленого в 1957 р. о. Василем Гриником.

Моє знайомство з Агафією тривало більше півстоліття. Вона завжди з нами була присутня на Божественних Літургіях і не лише в неділі та свята. Ніколи не була байдужою до потреб громади і Церкви.

Часто буває, що ми мало знаємо свою історію та її буденних героїв. Отже, нехай ця коротка згадка буде посмертною подякою та уроком, як покоління, що зростало з Церквою, Проміслом, громадою і в важких життєвих умовах, пам'ятало про батьківщину, Україну.

Згадай коли українці брали в рабство
Народи інші? На чий землі
Розбій чинили...

М. Руденко, Хрест, 1967 р.

Олег Гнатюк

Щиро дякуємо

нашому давньому другові та вірному читачеві,

Богдану Покрищаку

за увагу до нашого часописа, витривалість у його пропагуванні та фінансову підтримку редакції.

Ми тобі сьогодні побажаємо
Здоров'я, бадьорості на довгі роки.
Будь таким, яким Тебе ми знаємо —
Добрим і чуйним завжди.

редакція «Благовіста»

БЛАГОВІСТ — суспільно-релігійний бюлетень.. Видає Українська Греко-Католицька Церква у Польщі. Редакція працює на громадських засадах. Редагує колегія: **Владика Аркадій Трохановський, о. митрат Богдан Панчак, о. Микола Костецький** — координатор від Перемисько-Варшавської архієпархії, **о. Євген Сухий** — координатор від Вроцлавсько-Кошалінської єпархії. Відповідальний редактор **Богдан Тхір** (бт). **Аркадій Стопа** — технічні консультації. *Погляди авторів публікацій не завжди сходяться з точкою зору редакції. В оправданих випадках застерігаємо собі право виправляти і скорочувати авторські тексти.*

Kuria bp, ul. Błogosławionego bpa Józefa Kocylowskiego 4, 37-700 **Przemyśl**, tel/fax 16 678-78-68, e-mail: kuria@przemyslgr.opoka.org.pl; **Kuria bp**, Pl. Nankiera 15a, 50-140 **Wrocław**, tel./fax 71 343-94-77; fax 71 343-94-67, e-mail: konsystoria@wro-gda.opoka.org.pl; **Kuria bp**, ul. Lubelska 12, 10-405 **Olsztyn**, tel: 89 539 60 48, e-mail: eparchia.kontakt@gmail.com

Adres redakcji: БЛАHOWIST; ul. Kościuszki 28/3, 11-220 Górowo Iławeckie, tel. 89 761-04-21, e-mail: blahowist@poczta.onet.pl, konto: Bank Spółdzielczy w Górowie Ił, Nr 08 8855 0004 2003 0006 3515 0001